

Krönikan

#17 - 1914-1915 (del 1)

Av Lars Carlsson

Lars Carlsson berättar i detta samt i förljande två nummer om hur fotbollen på både lokal som nationell nivå drabbas av första världskriget.

Prolog
Den 6 februari 1914 tågar bönderna till Stockholms slott för att ge kungen sitt stöd. Kungen talar till bönderna i det berömda s.k. Borggårdstalet. Talet är skrivet av den store upp-täckarhjälten Sven Hedin. Det handlar om att Sverige borde förstärka sitt försvar. Den svenska regeringen med statsminister Karl Staaff hade tidigare lagt fram ett socialt reformprogram, som innebar att försvaret skulle avrustas.

30 000 deltar i det s.k. "bondetåget". Kungens handlande är en direkt provokation mot den sittande regeringen och ministären Staaff avgår. Två dagar senare tågar 50 000 arbetare med Hjalmar Branting, socialdemokraternas förste store ledare, i spetsen genom Stockholm för att ge Staaff sitt stöd. Det hjälper

nu inte. Kungen tillsätter en försvarsvänlig regering. Om detta kunde man läsa i Engelholms tidning men tidningen hade sina sympatier åt höger så det blev inte någon kritisk skildring, som Ängelholmarna fick sig till livs. Från Bjäre härad, Rebbelberga och Engelholm deltog ca 200 bönder. Deras resa började den 4 februari. Tåget från Bjärehalvön anlände till Engelholms järnvägsstation i gryningen.

I Engelholm kopplades fyra vagnar till tåget och 06.25 avgick ordinarie tåg med sex extravagnar med destination Hässleholm. På Engelholms Värns station hade en stor skara infunnit sig för att hylla resenärerna. Färdledare var f.d. riksdagsmannen Nils Åkesson, Rebbelberga. I Hässleholm strömmade alla de skånska bönderna samman för vidare färd mot huvudstaden. Engagemanget i bygden var

stort och många skickade telegram. Från Munka Ljungby Folkhögskolas elever och lärare kom t.ex. följande telegram till Bondetåget.

"Sveriges Majestät och Guds kyrka, som därutinnan hvilar, äro väl värda, att man för dem besvärligheter, ja, själva döden lider."

I Ängelholm hölls två opinionsmöten "Bondetågsdagen" fredagen den 6 februari, det ena i kyrkan, det andra i Folkets hus. I Engelholms Tidning kunde man på lördagen apropå det förra mötet läsa följande:

"Kyrkan torde igår ha rymt öfver 1000 personer. Redan från början låg det fosterländsk stämning i luften." Huvudtalare var prosten Hammar. Vid det andra, som arrangerats av arbetarkommunen var tonen en annan:

"De två millioner, bondetåget kostar, kunde användas på

På bilderna ser vi Sigfrid Jönsson, som gick i spetsen för skåningarna i bondetåget 1914. Sannolikt på grund av sin imponerande kroppshydda. Sigfrid mätte drygt 1.90 i strumplästen och vägde mer än 170 kg. Gustav V blev så imponerad, när han såg Sigfrid att han lär ha frågat honom, om alla skåningar var lika stora. Den trygge och slagfärdige Ausåsbonden blev inte svaret skyldig: "Ja, när di é fullväxta". På bilden till höger beskådar den väldige Sigfrid Jönsson en lokomobil, som minsann inte var några små saker.

bättre sätt. Men hufvudsaken för bönderna vore att få komma till hufvudstaden och roa sig". Hur det var med det vet jag inte men de fick i alla fall vara med vid skåningarnas fest på Grand hotell, en storstilad föreställning för ca 700 personer. Huvudtalare var, den tidigare nämnde Nils Åkesson, en i Ängelholm välkänd och respekterad medborgaren, sedan länge arrendator på Rebbelberga kungsgård.

Söndagen den 8 februari kl. 10.20 på kvällen återkommer Bondetågets deltagare till Engelholms Värn. Över 1000 personer har mött upp denna sena kvällstimme för att "hälsa bondehären välkommen åter". Det var således en dramatisk

inledning av år 1914 men händelsen, om än betydelsefull, bleknar i jämförelse mot vad som komma skulle.

I april startar fotbollen upp med ett fint främmande. HIF gästar den 19 april nya Torg. ÅIF deltar i "tällingen" om Helsingborgs Cupen. HIF kommer med sitt bästa lag, då cupen har en hög status. ÅIF är naturligtvis chanslösa mot detta, ett av Sveriges bästa lag. I strålände väder, inför hela 1000 åskådare, vinner HIF bekvämt med 7-0. ÅIF får emellertid beröm och referatet avslutas sålunda:

"Det var ett för de våra ett gott resultat, helst som äldre och starkare lag har förlorat med samma siffror". Det fanns fog

för berömmet. HIF skulle under året ha stora framgångar i spelet, om Svenska Mästerskapet.

Källor:

- * NST:s arkiv, Engelholms Tidning 1914-1915
- * 1900-talet, Aftonbladet 2000
- * Ängelholm från A-Ö, hembygdsboken 2000.
- * Bild från "Glimtar från Ausås socken" 1987.

Det blev fel text till bilden i förra krönikan. Vi skrev att laget på bilden var IF Göta när det i själva verket var Höja IF.